

Anna Król-Kuczkowska

Od interpretacji do intersubiektywności. Jak pojęcie mentalizacji zmienia rolę terapeuty w procesie psychoterapii

Od pewnego czasu jesteśmy świadkami ważnych zmian w rozumieniu roli psychoterapeuty i leczącego aspektu relacji terapeutycznej. Początki tej rewolucji mają korzenie zarówno w teorii przywiązania Jona Bowlby'ego, ale są również mocno oparte o empiryczne odkrycia bardzo współczesnych przedstawicieli tego paradygmatu. Obserwacje wczesnych interakcji matka-dziecko (Edward Tronick, Daniel Stern i inni) dostarczyły nam nowych możliwości rozumienia dynamiki diady terapeutycznej oraz tego, w jaki sposób podczas psychoterapii powstaje głęboka i trwała zmiana. Wiemy dzisiaj, że jest ona związana nie tylko z tym CO robi terapeuta podczas sesji, ale też z tym JAK to robi, czyli z relacyjnym aspektem pracy terapeutycznej.

W ramach niniejszej prezentacji prześledzimy kolejne stadia ewolucji roli terapeuty: od wycofanego obserwatora do współuczestnika pary terapeutycznej. Przyjrzymy się nowym wykładniom pojęć przeniesienia i przeciwprzeniesienia zaproponowanym przez Daniela Sterna, Grupę Bostońską i innych teoretyków psychoterapii. Przeanalizujemy wkład psychoanalizy relacyjnej i badań nad rozwojem dzieci w rozumienie matrycy relacyjnej łączącej pacjenta i terapeutę. Opowiem o najnowszych wynikach badań, również neuronaukowych, nad procesem uczenia się i pokażę możliwość przełożenia tych odkryć na praktykę kliniczną.

Na przykładach konkretnych interwencji terapeutycznych pokażę różnice w stylu kształtowania przez terapeutę relacji terapeutycznej. Przytoczę również badania, które pokazują korelację pomiędzy stylem przywiązania terapeutów a ich tendencją do specyficznego funkcjonowania w relacji terapeutycznej – czyli do tego, jak regulują dystans i własne zaangażowanie, na ile przyjmują informacje zwrotne od pacjentów i w jaki sposób modelują zdolność do mentalizowania u pacjenta.